

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 21/2021 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat i en reunió virtual online de data 1 de desembre de 2021 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 21/2021

ASSUMPTE: Escrit de queixa de l'Ajuntament del Masnou per la publicació d'un article a La Vanguardia el dia 24 d'agost de 2021, signat per Fede Cedó, i pel tractament donat a la rèplica enviada per l'Ajuntament, publicada el dia 26 d'agost al mateix mitjà. L'Ajuntament considera que en els dos criteris es vulneren els criteris 1, 2, 3 i 10 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

Segons consta a la queixa formulada per l'Ajuntament del Masnou, l'1 de juny de 2021 el seu departament de Comunicació i Premsa va rebre un correu electrònic del periodista Fede Cedó on demanava una resposta oficial sobre diverses qüestions vinculades a l'ocupació il·legal d'habitatges al municipi, i molt especialment en relació a tres blocs on hi havia una alta conflictivitat dels ocupes amb els veïns. L'Ajuntament li va fer arribar la resposta, també per escrit, el 3 de juny, i el 26 de juny el periodista va publicar a La Vanguardia un article titulat "Ocupas ricos en pisos de protección oficial", on explicava el problema generat en aquests tres blocs, que s'havien de destinar a habitatges de protecció oficial però que en alguns casos havien estat ocupats de forma il·legal amb gent que provocava molèsties i amenaçava els veïns. El text es pot consultar en el següent enllaç:

<https://www.lavanguardia.com/local/maresme/20210626/7558417/ocupas-ricos-pisos-proteccion-oficial.html>

Malgrat considerar que contenia incorreccions, l'Ajuntament no va estimar en aquell moment la necessitat d'exercir el dret a rèplica i rectificació. Per tant, aquest criteri queda fora de la queixa. Posteriorment, el 21 de juliol, l'Ajuntament va publicar al web municipal la següent informació, relacionada amb l'article anterior i titulada "Aliança per accelerar l'adjudicació dels habitatges protegits de Llevant i acabar amb la conflictivitat", on explicava els passos que s'estaven fent per a solucionar el problema:

<https://www.elmasnou.cat/actualitat/noticies/alianca-per-accelerar-ladjudicacio-dels-habitatges-protegits-de-llevant-i-acabar-amb-la-conflictivitat>

El dia 24 d'agost, basant-se parcialment en la informació del web municipal, La Vanguardia va publicar un nou article amb el títol "El Masnou assetja els ocupes dels habitatges protegits", on explicava no només les accions empreses per les administracions sinó que també recollia noves queixes veïnals:

<https://www.lavanguardia.com/encatala/20210824/7677803/masnou-assetja-elsocupes-dels-habitatges-protegits.html>

En aquest cas, l'Ajuntament sí que va decidir exercir el seu dret a rèplica i rectificació davant les errades i imprecisions que, des del seu punt de vista, hi havia. Per això, va enviar un correu electrònic adreçat a la direcció de La Vanguardia i el 26 d'agost el mitjà va publicar l'article "El Masnou desmenteix que els ocupes formin part d'un grup criminal", que es pot llegir aquí:

<https://www.pressreader.com/spain/la-vanguardia-catala/20210826/281908776234427>

L'Ajuntament, però, va mostrar la seva disconformitat amb aquesta publicació, tot considerant que no era una rectificació i que s'hi continuaven detectant incorreccions. Després d'haver contactat telefònicament amb La Vanguardia i amb el periodista Fede Cedó, no es va arribar a cap acord, de manera que va interposar la queixa al CIC. L'Ajuntament adjunta còpia de tots els correus electrònics intercanviats tant amb el periodista com amb La Vanguardia.

AL.LEGACIONS

El CIC s'ha dirigit tant a La Vanguardia com al periodista Fede Cedó per demanar-los al·legacions, però no ha rebut resposta.

PONÈNCIA

L'Ajuntament del Masnou considera que tant en el segon l'article ("*El Masnou assesta els ocupes dels habitatges protegits*") com en la nota amb els aclariments de l'Ajuntament ("*El Masnou desmenteix que els ocupes formin part d'un grup criminal*") s'han incomplert quatre criteris del Codi Deontològic: l'1 (informar de manera acurada i precisa), el 2 (evitar perjudicis per informacions sense prou fonament), el 3 (rectificar les informacions incorrectes) i el 10 (salvaguardar la presumpció d'innocència).

En relació a l'article 1, l'Ajuntament considera que s'han produït diverses imprecisions. En primer lloc, el consistori afirma que tant el nombre de pisos com el temps que porten ocupats són incorrectes, perquè en ambdós casos les xifres són menors del que diu el text. En aquest cas, el periodista no menciona la font d'on surten aquestes dades (cap font ni informe municipal, policial, etc.) i en el correu electrònic dirigit al departament de Comunicació es pot constatar que en cap moment pregunta a l'Ajuntament pel nombre de pisos ocupats. Relacionat amb això, l'Ajuntament també nega que hagi trigat set anys, sinó tres, a reunir-se amb l'Agència de l'Habitatge i els veïns per buscar solucions, tot subratllant que és la primera reunió a tres bandes però que anteriorment se n'havien produït de bilaterals, informació que l'article omet.

El que més sembla preocupar a l'Ajuntament, tanmateix, és que l'article afirma, citant "fonts policials" (anònimes), que l'alt nivell de vida dels ocupes "és possible gràcies a l'entramat d'activitats delictives que tenen organitzat". En aquest sentit, l'Ajuntament apel·la a la presumpció d'innocència dels ocupes, ja que no han estat jutjats ni hi ha cap sentència que confirmi que formen part d'una organització criminal que controla altres pisos al municipi, com es diu en el text. L'article també afirma que la ràpida reacció veïnal va permetre "l'expulsió de l'element més perillós del clan", mentre que l'Ajuntament afirma que no està constatat que fos l'element

més perillós d'un clan i que no se'l va expulsar de la promoció, sinó que es va impedir l'ocupació d'un altre pis. Finalment, el text recull les queixes de veïns (anònims) que es queixen de la falta de neteja i manteniment del carrer i de les places d'aparcament.

El principal problema que es detecta, doncs, és en la citació de fonts (criteri 5 del Codi Deontològic). Per una banda, es pot entendre que tant les fonts policials com veïnals que utilitza el periodista puguin invocar la confidencialitat, ja sigui per no posar en risc una investigació policial com per no deixar els veïns en una situació d'indefensió. Però per l'altra, més enllà de l'Ajuntament, l'article no identifica cap de les fonts que utilitza, sinó que totes són anònimes: per exemple, se citen "fonts policials" però no es diu de quin cos, i es posen paraules en boca de veïns però ni tan sols se sap quantes persones han estat consultades. Això fa que es pugui posar en dubte la credibilitat i la precisió de les dades.

En aquest cas, però, el consistori tampoc aporta cap informe municipal o policial que avaluï la seva pròpia versió, de manera que es tracta de la paraula del periodista davant de la de l'Ajuntament. Per tant, aquesta ponència no pot determinar quines són les dades i afirmacions són correctes, si les reflectides en l'article o si les que sosté l'Ajuntament. Així doncs, no disposa de prou elements per determinar si s'ha incomplert o no el primer article del codi deontològic. El que sí que es pot determinar és que no s'ha produït una bona citació de fonts per part del periodista, ja que com a mínim hauria estat necessària una font identificada (ja fos documental o personal) per garantir la credibilitat del relat. Per tant, es constata un incompliment del precepte número 5.

D'altra banda, cal tenir en compte que la informació que les citades fonts policials aporten *off the record* sobre les característiques dels ocupes ajuda a contextualitzar el conflicte, però no fa referència a cap persona ni cap causa judicial en particular, ja que no es menciona ni identifica cap dels suposats autors. Així doncs, no es pot considerar que s'hagi vulnerat el dret a la presumpció d'innocència de cap persona (article 10 del Codi Deontològic).

Pel que fa a l'article 2 del Codi Deontològic (evitar perjudicis per informacions sense prou fonament), en un primer moment el periodista va complir amb el precepte de posar-se en contacte prèviament amb els afectats (en aquest cas, l'Ajuntament) abans d'escriure el primer article. Tanmateix, per a la redacció del segon, es va basar només en el comunicat publicat al web municipal, però afegint-hi informacions aportades per veïns anònims (com les queixes per la falta de neteja o la suposada expulsió d'un membre del clan per part dels veïns) sense contrastar-les prèviament amb l'Ajuntament, que va resultar desacreditat. Per tant, en aquest cas s'ha incomplert l'article 2 del Codi, ja que el periodista no es va posar prèviament en contacte amb la institució afectada per donar-li l'oportunitat de respondre, sinó que li va causar un perjudici en difondre les opinions dels veïns sense donar-li l'oportunitat d'expressar la seva versió dels fets.

Finalment, en relació a l'article 3 (rectificació de les informacions incorrectes), es pot considerar que el mitjà ha atès el dret de rèplica de l'Ajuntament amb promptitud, ja que la rèplica de l'Ajuntament es va publicar només dos dies després de l'article qüestionat. Tot i això, la nota d'aclariment tenia una extensió molt menor a la de l'article original, de manera que quedava incompleta i no recollia les explicacions de l'Ajuntament en referència a algunes qüestions mencionades en l'article original,

com la neteja i manteniment al carrer i places d'aparcament o el nombre de reunions fetes amb els veïns i l'Agència Catalana de l'Habitatge.

Malgrat que no consta en la queixa, cal fer incís en el fet que, en els dos articles publicats, es fa referència a l'origen magrebí dels ocupes. Tenint en compte que el conflicte amb els veïns no és produït per l'origen dels ocupes, sinó pel seu comportament, la reiterada menció al seu origen pot acabar estigmatitzant el col·lectiu magrebí. Així doncs, contravé l'annex F del Codi Deontològic, que recomana als mitjans que evitin "les generalitzacions i l'etiquetatge de les persones per trets diferencials, ja siguin ètnics, religiosos, econòmics o socials".

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

L'article "*El Masnou assetja els ocupes dels habitatges protegits*", publicat a La Vanguardia el dia 24 d'agost de 2021, contravé els criteris 2 i 5 del Codi Deontològic, així com l'annex F del mateix. Aquest Consell, tanmateix, no disposa de prou elements per determinar si s'ha produït un incompliment del criteri 1. D'altra banda, l'article "*El Masnou desmenteix que els ocupes formin part d'un grup criminal*", publicat a La Vanguardia el dia 26 d'agost de 2021, contravé parcialment el criteri 3 del Codi Deontològic.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 1 de desembre de 2021. Certifico.

Vistiplau
Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General